

**Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет**

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції
(3-4 листопада 2022 р.)**

Харків - 2022

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
STATE BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY**

**Globalization and development of innovation
systems: tendencies, challenges, and
prospects**

**Materials of
the I International Scientific Practical Conference,**

3-4 November 2022

Kharkiv–2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Михайлов В.М., д-р техн. наук, проф. (*голова оргкомітету*); **Ларіна Т.Ф.**, д-р екон. наук, проф.; **Онегіна В.М.**, д-р екон. наук, проф. (*заступники голови оргкомітету*).

Члени оргкомітету:

Анісімова О.В., канд. екон. наук, доц.; **Антощенкова В.В.**, д-р екон. наук, доц.; **Бабан Т.О.**, канд. екон. наук, доц.; **Вітковський Ю.П.**, д-р екон. наук, проф.; **Ганущак-Єфіменко Л.М.**, д-р екон. наук, проф.; **Готра В.В.**, д-р екон. наук, проф.; **Дарр Д.**, Ph.D. проф.; **Діброва А.Д.**, д-р екон. наук, проф.; **Єсенгазієва С.К.**, канд. екон. наук., проф.; **Кравченко О.М.**, д-р екон. наук, доц.; **Кюрчев С.В.**, д-р техн. наук, проф.; **Ломовських Л.А.**, д-р екон. наук, проф.; **Мандич О.В.**, д-р екон. наук, проф.; **Пащенко Ю.В.**, канд. екон. наук, доц.; **Ренбілас Р.**, Ph.D. проф.; **Філімонов Ю.Л.**, канд. екон. наук, доц.; **Яковлева В.П.**

Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи [Електронне видання]: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 3-4 листопада 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2022. – 480 с.

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, що стали предметом наукових дискусій учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи», яка відбулась 3-4 листопада 2022 року у Державному біотехнологічному університеті.

Розраховано на вчених, викладачів, здобувачів освіти та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

Представлені у матеріалах конференції тексти тез доповідей подано в авторській редакції. Автори тез несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також добір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології, власних імен та посилань на літературні джерела.

<i>Махиборода К.В.</i> Прогнозування розвитку ринку органічної аквакультури в умовах глобальних продовольчих викликів	223
<i>Мещеряков В.Є., Літвінова Н.В.</i> Вплив війни на стан сільського господарства Харківщини	225
<i>Пасемко Г.П., Борисовський І.А.</i> Генезис та розвиток аграрного ринку	227
<i>Пашко В.В.</i> Інноваційні чинники підвищення ефективності сільськогосподарських товаровиробників	230
<i>Пащенко Ю.В., Калінова Д.О.</i> Перспективи забезпечення продовольчої безпеки в Україні	233
<i>Петровський О.О.</i> Інноваційна діяльність: трактування у нормативних актах	236
<i>Пилипець С.І.</i> Засади формування організаційно-економічного механізму розвитку сільських територій	238
<i>Сергеев В. В.</i> Сучасні інновації агропродовольчого сектора України	240
<i>Ткаченко С.Є.</i> Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємств аграрного виробництва у контексті продовольчої безпеки	242
<i>Чуйко М.М.</i> Інноваційні рішення на шляху до світової продовольчої безпеки	244
<i>Шебештень Е.Г.</i> Концептуальні основи диференціації розвитку сільських територій	245
СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ ТА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	248
<i>Weisembaeva A.K., Volatbekov S.B.</i> Financial analysis as an organization management tool	249
<i>Omarkulova M. B., Kim E.R.</i> Assessment and management of credit risk in financial organizations of Kazakhstan	253
<i>Барабаш Л.В.</i> Роль податкової системи у розвитку інновацій в Україні	255
<i>Бочарова Н.А., Тихоненко О.С.</i> Бюджетування як метод фінансового планування діяльності автотранспортного підприємства	257
<i>Верета О.А.</i> Ознаки та чинники виникнення кризових ситуацій у діяльності сільськогосподарських підприємств	260
<i>Герасименко В.М.</i> Вплив інноваційного розвитку на фінансову стійкість підприємства	262
<i>Євдокімова М.О., Жовтогарячий А.С.</i> Ринок платіжних карток в Україні	263
<i>Жилякова О.В.</i> Інноваційний розвиток страхового ринку: перспективи InsurTech	266
<i>Заславська О.І.</i> «Зелене» банківництво як чинник кліматичної стійкості	268

**Барабаш Л.В., канд. екон. наук, доцент
Уманський національний університет садівництва, Україна**

Роль податкової системи у розвитку інновацій в Україні

Сучасний економічний світ спонукає до активного розвитку усіх учасників фінансово-економічних процесів, акцентуючи увагу на пріоритетності інноваційної діяльності. Проте не в кожній державі створено належне підґрунтя для ефективного функціонування інновацій. І не останнє місце у цьому відіграє податкова система країни.

Однозначно, що винахідники та раціоналізатори, які є джерелом інновацій, чутливі до змін у податковій системі. Зокрема – щодо переліку податків і зборів, якими вони оподатковуються, та величини податкових ставок. Саме останні доволі часто відіграють чи не основну роль у стимуляційній державній політиці, її ефективності й успішності функціонування економіки держави в цілому. «Якщо податки впливають на чистий прибуток і схильність до винахідництва, то вони можуть потенційно сприяти продукуванню ідей і, отже, стимулювати економічне зростання. Таким чином, податкова політика може сильно впливати як на рівень, так і на місцезнаходження інновацій. ... зміна кількості податкових пільг на рівні окремих регіонів може вплинути на національний розподіл інновацій» [1]. Тобто маємо цілком резонне зауваження щодо залежності між обраним видом і типом податкової політики та залученням до інноваційної діяльності якомога ширшого кола осіб. А оскільки податкова політика є своєрідним «пусковим механізмом» податкової системи, то мова йдеться, передусім, про ефективність і виваженість її побудови й означення базових цілей.

Підтримуючи в цілому колег, А. Хедлунд зазначає: «... як податкові ставки, так і податкова структура загалом дуже впливають на інновації. Зокрема, високі ставки прибуткового податку та неефективні податкові структури можуть перешкоджати інноваціям і спонукати підприємців переїжджати до районів із нижчими податковими ставками. ... ставки податку на прибуток впливають на якість інноваційних ідей, кількість стартапів і патентних заявок, де підприємці вирішують їх розмістити». При цьому вчений зазначає, що податкові системи, у яких функціонуватимуть низькі податкові ставки, користуватимуться більшою популярністю, аніж ті, де звужуватимуть податкову базу [2]. Проте у даному твердженні є й негативна сторона: широка система пільг і надто лояльна податкова система може спричинити зворотний очікуваному ефект, посприявши зниженню активності інноваційної діяльності внаслідок відсутності фінансового стимулу та конкуренції.

Цікавою є думка впливу податкової системи на розвиток інновацій у країні, яку висловили Р. Бірд і Е. Золт. Науковці зацентрували увагу на тому, що податкові системи різних країн, внаслідок технологічних змін, постають і перед вирішенням нових проблем, і перед прийняттям і врахуванням нових можливостей. Однак для країн, що розвиваються, властивими є складність умов і обмеженість ресурсів. А тому їм слід детально розглядати, як податкова система

держави чи певні податки функціонують у такому середовищі та чи потребують корегування [3]. Означені акценти дійсно є значимими для всіх країн, проте у країнах, що розвиваються є важливішими, адже неправильне реагування на зміну середовища може мати надзвичайно негативні наслідки.

Наразі вітчизняна податкова система не відповідає базовим засадам стимулювання інновацій. Серед її «переваг» – низька еластичність, високий рівень податкового навантаження та податкових ставок, відсутність можливостей регіонального впливу за значної кількості податків і зборів. Відтак рівень податкового стимулювання інноваційного розвитку на вітчизняних теренах є низьким і нездатним забезпечити необхідний поступ прогресу як по регіонах, так і в державі в цілому.

Саме тому, розглядаючи податкове стимулювання інновацій у вітчизняному фінансово-економічному просторі, варто сконцентруватися на податковому потенціалі території – як ключовому факторі вибудовування системи оподаткування. Остання ж, безумовно, має відображати загальну модель податкової системи держави та її вектор цільового спрямування. Дана стратегія стимулюватиме розвиток не лише інновацій, а й самих територій.

Беззаперечно, що, для створення інновацій потрібні час і матеріальні витрати, які традиційно є обмеженими. Як форма підприємництва, інноваційна діяльність спрямована на отримання результатів, тобто прибутку. Відтак мають бути чітко визначені об'єкт та база оподаткування, що підпадатимуть під категоріальне поняття «інновації», а також ставки податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб. Саме ці два критерії можуть вплинути на чистий прибуток виробника, а також на зацікавленість інвестора. І з цього ракурсу варто розглянути варіант прогресивних ставок податків – залежно від виду діяльності, обсягу доходу (прибутку) тощо.

Стимулюючий вплив податкової системи на розвиток інновацій має ключове значення для фінансово-економічного середовища держави, адже сприяє зростанню продуктивності праці, збільшення доходів населення та підвищенню рівня життя в країні. Однак важлива і розподільча функція податкової системи, що здатна створити широкий розподіл прибутків від інновацій за рахунок посилення конкуренції на ринку інноваційних послуг.

Список використаних джерел

1. Akcigit, U., Grigsby, J., Nicholas, T. & Stantcheva, S. (2022) Taxation and Innovation in the Twentieth Century. *Microeconomic Insights*, 5 April. URL: <https://microeconomicinsights.org/taxation-and-innovation-in-the-twentieth-century/> (дата звернення 25.10.2022);
2. Hedlund, A. How Do Taxes Affect Entrepreneurship, Innovation, and Productivity? (2019) The Center for Growth and Opportunity at Utah State University, Dec 23, 2019. URL: <https://www.thecgo.org/research/how-do-taxes-affect-entrepreneurship-innovation-and-productivity/> (дата звернення 25.10.2022);
3. Bird, R. M., & Zolt, E. M. (2008). Technology and Taxation in Developing Countries: From Hand to Mouse. *National Tax Journal*, 61(4), 791–821. <http://www.jstor.org/stable/41790481> (дата звернення 25.10.2022)

Наукове електронне видання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

**ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

3-4 листопада 2022 р.

Видано в авторській редакції

Відповідальний за випуск Ю.В. Пащенко
Комп'ютерна верстка Ю.В. Пащенко

Підп. до друку 01.11.2022 р. Об'єм даних 4,92 Мб

Державний біотехнологічний університет
Вул. Алчевських, 44, Харків, 61002